

Opphavsrett for fotografier

– en enkel guide

Til deg som kjøper fotografier

NORGES
FOTOGRAFFORBUND

NORGES
FOTOGRAFFORBUND

SPONSET AV
Kopinor

Unngå misforståelser – spør først!

Fotografier er beskyttet av åndsverkloven – på samme måte som musikk, tekst og kunst. Denne brosjyren gir deg en enkel innføring i opphavsrett til fotografier. Den er laget for å gjøre det lettere å forstå hvilke rettigheter som gjelder – enten du er fotograf eller kjøper av bilder.

Et godt råd: Spør alltid fotografen før du bruker et bilde.

Hilsen

Norges Fotografforbund

Bruk fotografiet som avtalt. Endring eller videre bruk krever ny tillatelse og avtale. Husk å kreditere fotografen.

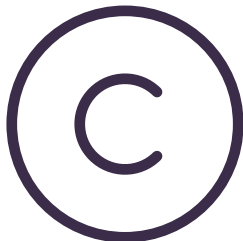
Bildekjøper

1. Hva er et fotografi?

Et fotografi er en visuell fremstilling laget med kamera eller annen fotografisk teknikk – enten det er en digital fil, papirbilde, RAW-fil eller negativ.

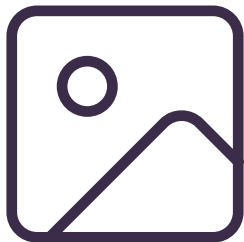

Bildekjøper

2. Rettigheter til fotografier

Fra det øyeblikket et fotografi er tatt, får fotografen automatisk alle rettigheter til det. Disse rettighetene er beskyttet av åndsverkloven. Ingen kan bruke et fotografi uten samtykke fra fotografen.

3. Hva kjøper du?

Når du kjøper et fotografi, bør du sørge for at det finnes en skriftlig avtale som forklarer hvordan du har lov til å bruke fotografiet. Dersom det ikke er inngått en avtale, er det kjøperen som har bevisbyrden for hvilken bruksrett som er kjøpt.

Bildekjøper

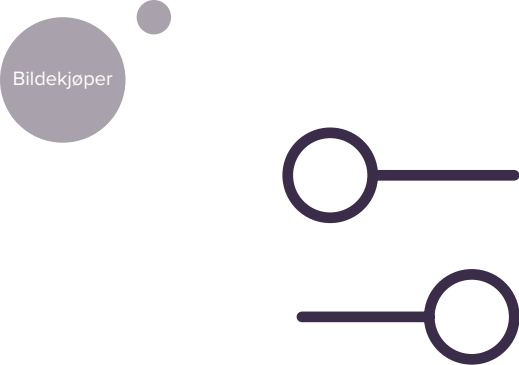
4. Hvem eier fotografiet?

Det er fotografen som eier originalfotografiet. Du eier kun de eksemplarene du har mottatt – enten det er digitale filer, papirkopier eller annet – og med den bruksretten du har avtalt med fotografen.

5. Kan du lage nye kopier?

Nei, du kan ikke lage nye kopier eller overføre den bruksretten du har fått til andre, uten fotografens samtykke – heller ikke digitalt.

Bildekjøper

6. Kan du endre fotografiet?

Du kan ikke beskjære, retusjere eller endre fotografiet, eller bruke filtre eller kunstig intelligens på det, uten fotografens eksplisitte samtykke.

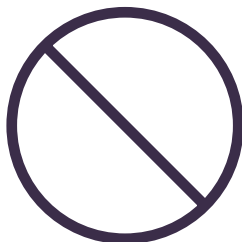

7. Skal du oppgi fotografens navn?

Ja, navnet på fotografen skal stå tydelig når bildet brukes offentlig.

Bildekjøper

8. Kan du bruke fotografier du finner på nettet?

Nei. At et fotografi ligger åpent på nett betyr ikke at det er fritt å bruke. Du må ha tillatelse.

9. Gjenbruk og arkivbilder

Gjenbruk: Dersom du ønsker å bruke fotografiet på nytt, men i en annen sammenheng enn opprinnelig avtalt, må du kontakte fotografen for ny avtale. Dette kan utløse et tilleggshonorar.

Arkivbilder: Når du kjøper fotografier fra et arkiv, kjøper du som regel en begrenset bruksrett. Ønsker du å bruke bildet utenfor dette formålet, må du inngå en ny avtale.

Bildekjøper

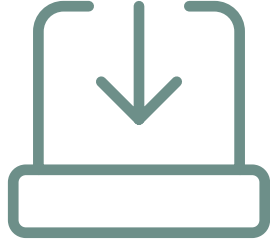
10. Hvor lenge er et fotografi beskyttet?

Fotografens rettigheter varer hele fotografens levetid og 15 år etter utløpet av dødsåret, men minimum 50 år etter at fotografiet ble tatt. Dersom fotografiet kvalifiserer som et åndsverk, varer rettighetene i hele fotografens levetid og 70 år etter fotografens død.

10. Hvor lenge er et fotografi beskyttet?

Rettighetene varer hele fotografens levetid og 15 år etter utløpet av dødsåret, men minimum 50 år etter at fotografiet ble tatt. Dersom fotografiet kvalifiserer som et åndsverk, varer rettighetene i hele fotografens levetid og 70 år etter fotografens død.

9. Gjenbruk og arkivbilder

Gjenbruk: Dersom kunden ønsker å bruke fotografiet i en annen sammenheng enn tidligere avtalt, skal de kontakte deg for ny avtale. Du kan da kreve nytt honorar.

Salg av arkivbilder: Selg kun begrenset bruksrett. Ønsker kunden utvidet bruk senere, kan du kreve nytt honorar.

Fotograf

8. Kan kunden bruke fotografier de finner på nettet?

Presiser at fotografier på nettsider, sosiale medier eller i arkiv ikke kan brukes fritt. Kunden må alltid ha eksplisitt tillatelse, selv om fotografiet er åpent tilgjengelig.

7. Skal kunden oppgi navnet ditt?

Ja, navnet ditt skal stå tydelig ved all offentlig bruk.

Fotograf

6. Kan kunden endre fotografiet?

Nei, med mindre du har gitt tillatelse. Klargjør gjerne skriftlig om du tillater visse endringer.

5. Kan kunden lage nye kopier?

Bare hvis det er avtalt. Ellers trenger kunden ny tillatelse for flere kopier eller ny bruk.

4. Hvem eier fotografiet?

Du eier originalfotografiet. Dersom det ikke er inngått en avtale, er det kjøperen som har bevisbyrden for hvilken bruksrett som er kjøpt.

3. Hva selger du?

Du eier originalen. Kunden eier kun det eksemplaret de har fått, og bruksretten følger avtalen dere har inngått. Lag skriftlige avtaler som sier noe om hva kunden får lov til, og til hvilken pris.

2. Rettigheter til fotografier

Fra det øyeblikket du tar bildet, får du automatisk alle rettighetene til det. Disse rettighetene er beskyttet av andsverkloven. Ingen kan bruke fotografiet uten ditt samtykke. Gjør kunden kjent med dette og ingå tydelige avtaler.

1. Hva er et fotografi?

Alt du skaper med kamera – enten det er en RAW-fil, digital fil, papirbilde eller negativ – er et fotografi og beskyttet av åndsverkloven.

Fotograf

Ungå misforståelser – spør først!

Fotografier er beskyttet av andsverkloven – på samme måte som musikk, tekst og kunst. Denne brosjyren gir deg en enkel innføring i opphavsrett til fotografier. Den er laget for å gjøre det lettere å forstå hvilke rettigheter som gjelder – enten du er fotograf eller kjøper av bilder.

Hilsen
Norges Fotografforbund

Lag tydelige avtaler. Kunden må ha ny tillatelse for ny bruk. Bildene dine er beskyttet i mange år – også etter din død.

Opphavsrett for fotografer – en enkel guide

Til deg som er fotograf